

ДАНИЈЕЛА ДАШИЋ*

Економски факултет

Нови Сад

СВЕТЛАНА МИХИЋ**

Покрајински секретаријат за

високо образовање

Нови Сад

УДК 339.9:336.71

Монографска студија

Примљен: 28.08.2017

Одобрен: 23.09.2017

Страна: 301-315

ГЛОБАЛИЗАЦИЈА У БАНКАРСКОМ СЕКТОРУ

Сажетак: циљ овог рада је да сагледа утицај глобализације на банкарски сектор Србије и светских банка. Као и да прикаже како сам процес глобализације утиче на развијење модерне технике и технологије у банкама. Такође реч је о позитивним и негативним ефектима глобализације на банкарски сектор. А такође и приказ е-технологије као савремени алата маркетинга и да би се схватило да ли и у коликој мери оно доприноси банкарском пословању и у којој мери учествују у самој препознатљивости банака. У данашње време банкарство је захваћено политичким, демографским, технолошким и другим променама. Стога данас банке функционишу на сасвим нови и модеран начин. Развој Интернета доводи до тога да је данас банка доступна клијентима на било ком месту, а уједно и промениле комуникацију на релацији банка-клијент. Све ово је резултат глобализације банака. Сврха овог истраживања је да одговори на питања у ком правцу банка жели да иде, и који су позитивни и негативни трендови глобалне банке и е-технологије како код нас тако и у Свету. Коришћене методе су истраживања и приказ банка у Србији и Свету.

Кључне речи: маркетинг, е-технологија, банка, глобализација

Увод

Глобализација постаје основно обележје 21. века и предмет различитих тумачења теоретичара, када је у питању банкарски сектор и економија уопште (Стојановић & Петровић, 2012.). Технолошки развој је уско везан за глобализацију, јер омогућава технолошке промене у пословању, производњи, привреди, али и самог банкарског сектора, а самим тим захтева и већу едукацију и обуку радне снаге.

Глобализација је данас један од најчешће коришћених израза, представља историјски преокрет и мења друштво убрзаним темпом. На економском плану глобализација представља процес раста међународних токова роба, услуга, капитала и људи, а самим тим и технологије.

* danijela.dasic@gmail.com 064/048-25-85

** svetlana.mihic@vojvodina.gov.rs 063/3-444-38

У последњих двадесет година међународни финансијски систем доживео је значајне структурне промене. Изразит пораст међународних финансијских токова у целом свету, првенствено помогнут либерализацијом и приватизацијом финансијских тржишта потпуно је променио окружење и законе тржишта.

Глобална економија захтева не само конкуренцију већ подразумева подршку економског раста и развоја као и ефективно залагање свих учесника. Глобализација је економске природе, а према ММФ-у она представља брзу интеграцију економије широм света кроз финансијске токове, банкарство, технологију, и међународна кретања. Према Томасу Фридману она представља ширење капитализма и слободног тржишта у све земље света (Фридман, 2004.). Глобализација се дефинише и као слободно кретање капитала и доминација глобалних финансијских тржишта и мултинационалних компанија над националим привредама (Ковачевић, 2003.).

Глобализација представља процес који обухвата, поред економских и друге аспекте друштвеног живота у светским размерама. Њен главни покретач су капитал и профит. Из овог разлога се о њој говори у оквиру сфере економских интереса и она се посматра као друштвени однос који се јавља између учесника на светском тржишту, од којих један мањи број чини глобалну силу (Атлагић & Мацура, 2011.).

Као главни носиоци глобализације јављају се високо развијене земље, тачније њихове транснационалне компаније и банке, које постају покретачка снага у процесу интеграције тржишта капитала, роба, услуга и технологија.

У овом раду ћемо указати на предности и недостатке које глобализација у банкарском сектору носи и покушаћемо да предвидимо смер и тренд развоја овог подручја у будућности, како на подручју Србије тако и у свету. Такође ћемо анализирати банкарски сектор Србије и банкарски сектор највећих светских банака. Важно је напоменути да се промене у финансијском сектору уочавају на примењивању финансијских инструмената у технологијама и техникама финансирања, као и у појави нових финансијских институција и њиховој регулацији.

У Свету је све vise интернационалних банака, а предност глобалне оријентације највише су препознале и користе их банке, које данас послују широм света. Под појмом интернационална банка најчешће се мисли на банке које са својим “ћеркама” послују у другим земљама. На међународном тржишту оне остварују велике приходе и профит због блаже контроле у односу на матичну земљу.

Трансформације у банкарству у условима глобализације

У фази интернационализације, доминантна је улога страних инвестиција. Глобализацијом се назива трећа фаза процеса интернационализације, у светској привреди а она је под утицајем технологије. Најдинамичнија је конкуренција између мултинационалних корпорација (Хацић, 2010.).

Трансформација банкарског система у процесу стварања ефикасног и сигурног банкарства, мора бити усмерена у следећем правцу (Ристић & Комазец, 2011., стр 515.):

- Поправљања капитала страних банака
- Побољшање ефикасности банкарских институција
- Већу пажњу на ликвидност банака, структури пласман и структури извоза средстава
- Укидање строге поделе на инвестиционе и комерцијалне банке
- Јачање мера за побољшање солвентности банака
- Чишћење активе и пасиве банка од непрофитних облика
- Сужавање права по основу осигурања депозита банака
- Појачана контрола централне банке над системом комерцијалних банака
- Уређивање укупног банкарског система у којима су се нагомилали губици и дубиозе из осталих сектора привреде.

Неки сматрају да је тржишно орјентисани банкарски систем нужно и трансформисати власничку структуру у банкама, при чему у условима монопола јавне својине нема основа за тржишно орјентисано банкарство. У нашим условима већ се развила конкуренција власништва у приватним и “друштвеним” банкама, а промена власничке структуре везана је за измене структуре средстава у друштвеним банкама (Ристић & Комазец, 2011.).

Глобално банкарство уводи сваке године иновације. Банке дају подстицаја да се развијају нове методе пословања, јер користе нове технологије. Развитком информационе технологије све се више у пословању банака јавља ситуација да се подаци о пословним трансакцијама налазе у оквиру информационе базе. А за овакав начин пословања се у данашње време користи назив електронско банкарство као један од видова глобализације банкарског тржишта (Грачанац, 2008.).

У интерне факторе динамичког развоја међународног банкарства убрајају се (Хацић, 2010., стр. 36.):

- Концентрација банака
- Формирање универзалних банака
- Дерегулација банкарских активности
- Ширење информационих технологија

Екстерни фактори интернационализације банкарства су (Росе & Худгинс, 2007.):

- Регулација банкарских активности
- Глобализација финансијског тржишта.

Када говоримо о глобализацији у банкарству, можемо навести неколико карактеристика глобализације а то су (Хацић, 2010., стр 38-39.):

- Интелектуални рад
- Облик комуникације постаје дигиталан
- Свођење на минималну меру посредника
- Перманентно образовање.

Глобализација банкарства је био најтежи и најболнији сегмент процеса глобализације. А разлог наведеног лежи у томе што је реч о специфичним областима, са специфичним техникама и технологијама рада. А како би се успело у процесу глобализације ових подручја било је потребно поставити на глобални ново: финансијске стандарде, кодексе, контролу и књиговодство. Без обзира на све потешкоће глобализација финансијских институција и банкарства се успешно спроводи.

Промене у банкама у условима глобализације

Током 1960-тих година дошло је до трансформације традиционалног банкарства у савремено конципирано банкарство (Грачанац, 2008.). Међнародне и мултинационалне банке су оне које су засноване на мултинационалној својини и мултинационалном руковођењу. Неки аутори овакве банке називају транснационалним јер се у погледу својине и руковођења губи национални предзнак (Хацић, 2010.). У њима руководство доноси одлуке и сноси одговорност за пословање како у земљи тако и у иностранству.

Глобализацију у банкарству карактерише и електронско пословањем и нова-модерна технологија. Па се стога мултинационално банкарство карактерише електронским аутоматизованим процесом рада и банкарском делатношћу на глобалном тржишту. Појавни облици мултинационалног банкарства су: аутоматски банкарски шалтери, банкомати, телефонске банкарске услуге, електронско банкарство.

Банке су на путу глобализације прешле велики пут: од банкарства са оловком до електронског банкарства на даљину, од шалтера до дигиталног банкарства као и банкарства из пословница до конфора стана. На међународно тржиште банке се могу укључити на различите начине и то олакшавањем интернационалних финансијских трансакција, преко отварања огранака и филијала у иностранству (Комазец, 1999.).

Продор банака на међународно тржиште

Раст банкарства на међународном тржишту и удела великих банака на светском тржишту, резултат је настојања за остваривањем што већих прихода поменутих банака. Тако су 1970-их година највеће међународне банке су из САД-а, Европе и Јапана (Мадурa, 2001.). Реформа финансијског сектора је престављао тежак процес. До 1994. године, државне банке су још доминирале у већини земаља, а приватизација банкарског сектора је добила убрзање 1995. године. У то време дошло је до изразите промене у власничкој структури банкарског сектора, а саме промене нису ишле истом брзином нити су се одвијале у свим земљама одједном. Поред промене власничке структуре, други показатељ реформе банкарског система је и присуство страних банака у земљама у

транзицији. У наредном приказу могу се видети подаци о броју домаћих и страних банака у неким земљама.

Приказ 1. Преглед домаћих и страних банака током година у неким земљама
(У-укупно банака, Д-домаће банке, С-стране банке)

Godina	Češka			Hrvatska			Estonija			Latvija			Mađarska			Poljska			Slovačka			Slovenija			Ukupno		
	U	D	S	U	D	S	U	D	S	U	D	S	U	D	S	U	D	S	U	D	S	U	D	S	U	D	S
1993.	14	7	7	16	16	0	2	2	0	4	4	0	11	4	7	16	12	4	7	5	2	7	6	1	67	56	21
1994.	23	13	10	25	25	0	3	3	0	12	10	2	19	7	12	28	22	6	11	8	3	11	10	1	132	98	34
1995.	25	14	11	28	28	0	5	5	0	15	13	2	22	8	14	33	25	8	14	10	4	17	14	3	159	117	42
1996.	28	16	12	34	34	0	9	9	0	17	15	2	23	8	15	39	29	10	19	11	8	24	20	4	193	142	51
1997.	29	16	13	40	38	2	9	9	0	23	18	5	25	8	17	41	28	13	20	11	9	24	20	4	211	148	63
1998.	24	11	13	35	31	4	5	5	0	20	15	5	24	4	20	42	25	17	21	11	10	20	15	5	191	117	74
1999.	25	10	15	34	28	6	4	4	0	19	13	6	28	4	24	43	24	19	16	8	8	19	14	5	188	105	83
2000.	23	9	14	31	22	9	4	2	2	20	15	5	29	3	26	38	15	23	15	7	8	19	14	5	179	87	92

Извор: (Хасс & Лелувелд, 2003.)

Ако анализирамо горњу табелу можемо закључити да број банака нагло расте у наведеним земљама од средине 90-тих година, а такође и у већем уделу страних банака у 2000-тим годинама. Разлика између домаћих и страних банака се не огледа само у чињеници да су стране банке међународне институције већ се огледа и у различитим циљевима и билансима, а такође се различито понашају у односу на кориснике кредита. Стране банке поседују одређене предности међу којима су: побољшање финансијских посредника на домаћем тржишту уласком страних институција са јаком репутацијом; трансфер одговарајућег управљања ризицима а као резултат тога смањење трошкова трансакција у оквиру финансијског сектора и увођење одговарајуће регулације банака (Мешић, 2006.).

На стабилност банкарског сектора позитивно утиче улазак страних банака. А неке од очекиваних користи уласка страних банака су: увођење нових банакарских технологија; Економија обима и врсте послова; Побољшање конкурентног амбијента; развој финансијских тржишта; побољшање инфраструктуре финансијског система, привлачење страних директних улагања. А као један од најважнијих елемената продора банака су нове пословне могућности.

Данас су поступци спајања или преузимања банака у другим земљама најчешћи облик изласка банака на међународно тржиште. Погрешно је мишљење да је велики удео страних банака карактеристика неразвијених тржишта и држава. А као доказ тога је податак да банке у страном власништву чине значајан део банкарског система у развијеним земљама.

Један од основних разлога све веће глобализације у банкарству је жеља за смањивањем трошкова како би се повећала добит што би резултирало задовољством власника међународних банака.

Предности и недостаци глобализације у сектору банкарства

Услед глобализације банкарства на тржишту Србије, оно се значајно развило и доживело одређене позитивне промене. Боља управљачка структура и управљење ризицима, преношење “know-how”, компететивност коју стране банке уносе на српско тржиште осигурали су услове за бољу, квалитетнију и јефтину понуду производа и услуга за клијенте банака, лакшу приступачност и доступност, лакши приступ информацијама. Постоји уверење да ће придруживање међународном тржишту допринети даљем смањивању ризика пословања а и цена капитала у Србији.

Међутим банкарство у Србији ће на овом путу морати да уради мноштво прилагођавања као и да побољша инфраструктуру и то применом Базела, заштите корисника, ефикаснијем правном систему, како би се прилагодио захтевима развијеног међународног тржишта и њиховим регулативама.

Поред предности које глобализација у финансијском сектору доноси постоје и велики недостаци. Између осталог глобализација повећава међузависност економије неких земаља, а гледајући нестабилност светске економије та зависност може донети и одређене ризике. Међу њима могу се издвојити униформисање пословања, продобљивање разлика, мобилност производа и услуга, мобилност капитала као и мобилност радне снаге (Штиглиц, 2002.)

Интернационализација банкарства омогућава веће задуживање на светском тржишту, а тиме се повећава спољни дуг. Главни разлог зашто банке преферирају улазак на страна банакарска тржишта путем прекограничних мерцера и аквизиција је чињеница да се тиме обезбеђује значајан тржишни удео за јако каратко време, као и повољније шансе за коришћење домаће базе клијената а такође и дистрибуционих канала (Машић, 2011.). Најзначајнији фактор у формирању тренда интернационализације банака су шансе за реализацију надпросечног профита, а величина банке је важан фактор. Истраживања налазе позитивну везу између величине банака и степена њихове интернационализације (Фоцарели & Позоло, 2001.). У тражењу шанси за реализацију профита банке бирају оне пословне линије на којима имају копаративну предност.

У свом истраживању Фоцарели и Позоло (2005. год стр.15) долазе до чињенице да се банке шире ка оним земљама где је бруто домаћи производ по становнику нижи, такође где је степен образовања виши и где су кредитна тржишта развијена и стопа инфлације нижа, при чему су сви ови параметри усмерени на висок економски раст. Тренд интернационализације банака повезан је са процесом економског повезивања земаља.

Анализа банкарског сектора у Србији

Анализа банкарства се односи на истраживање улоге значаја и понашања банке као важне економске институције једне земље (Савремена Администрација, 1984).

Број банака се у Србији константно мења и од почетних 84 банке 2001 године сада 2017 године на банкарском тржишту послује 30 банака (www.nbs.rs, јун 2017.). Банке са највећим добитком по билансима од 2013. године су следеће: Banca Intesa 6,6; Raiffeisen Banka 5,3; Unicredit Bank Србија 4,3; Комерцијална банка 4,0; ProCredit Bank 1,9 (милијарди динара), а банке са највећим губитком су: KBC банка -5,6; NLB банка -2,0; Alpha Bank -1,0; OTP банка -0,8; Piraeus Bank -0,8 (милијарди динара).

Према разним истраживањима направљен је приказ банака са најбољом понудом, радним временом, односом према корисницима, најбољом мрежом банкомата, најбољом промоцијом и резултати су следећи (www.economy.rs).

Банке са најбољом понудом на тржишту су: Banca Intesa, Комерцијална банка, АИК банка, UniCredit банка, Societe Generale банка, Raifeisen банка, OTP банка, Sberbanka, Erste банка, Alpha банка.

Банке са најбољим односом према клијентима су: Erste банка, Комерцијална банка, Sberbanka, Raiffeisen банка, UniCredit банка.

Банке са најбољом мрежом пословница и банкомата: Banca Intesa, Erste банка, OTP банка, Комерцијална банка, Raifeisen банка, АИК банка, Societe Generale банка, Uniredit банка.

Банке са најбољим радним временом су: Banca Intesa, Комерцијална банка, Raiffeisen банка, АИК банка, UniCredit банка, OTP банка. Банке које на најбољи начин представљају своју понуду су: Raiffeisen банка, Banca Intesa, Комерцијална банка, Erste банка, АИК банка.

У 2013. години се банкама прикључио и Теленор који је преузео 100 одсто акција KBC банке са циљем да грађанима Србије посредством Теленор банке понуди савремене и иновативне мобилне финансијске услуге. Ово је велики искорак у банкарству и изузетно значајно за тржиште Србије. Појавом Теленора у банкарству, банке у Србији су добиле озбиљног конкурента јер је Теленорова база клијената већа него и једне банке у Србији (www.kamatica.com). Други од разлога је тај јер Теленор својим корисницима нуди савремене услуге које банкарство чине изузетно једноставим и занимљивим за кориснике а поготову млађе популације и клијенте који воле модерну технологију, и увеле у своје пословање Е-комерц услугу, QR кодове, РејPas- бесконтактни систем плаћања платним картицама, услуге сликај и плати, као и опцију појављивања на друштвеним мрежама, како би задовољиле своје кориснике и изашле у сусрет њиховим жељама и потребама. На овај начин се банке диференцирају од конкуренције и заузимају водећа места приликом глобализације банака.

Промене које су се догађале од 2001 до 2016, у банкарству проузроковане ус реформама банкарског система, број банака је смањен са 86 колико их је било 2001 године, на 40 банака колико их је било новембра 2005 године да би их данас на тржишту пословало 30 тј задњи податак каже 29 банака јер је OTP Банка дана 04.08.2017. купила Војвођанску банку(Народна банка Србије, август 2017)

Процес реструктурирања банкарског Система у Србији имао је за последицу смањење укупног броја банака у којима је држава већински власник ако и

генерално смањење броја банака, а такође и повећање броја банака у којима су власници домаћа и страна правна лица. Улазак страних банака на тржиште Србије утицало је на повећање конкуренције као и интензивније процесе спајања и припајања банака. У Србији послују и банке са државним капиталом и њих ћемо представити следећим приказом (www.aod.rs, јун. 2017.):

Приказ 2 : Банке са домаћим капиталом и већинском власништву државе

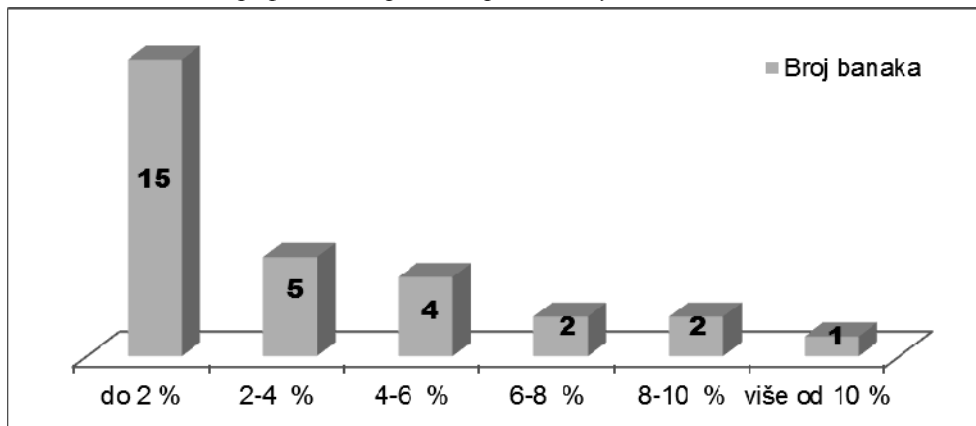
Naziv banke	Učešće RS (%)	AOD (stečajevi) (%)	Ukupno učešće (%)	
Banke u kojima je Republika Srbija većinski akcionar	Banka Poštanska štedionica a.d. Beograd*	96,31%	0,59%	96,90%
	Srpska banka a.d. Beograd	96,52%		96,52%
Banke u kojima je Republika Srbija zajedno sa EBRD većinski akcionar	Komercijalna banka a.d. Beograd	42,60%	6,56%	49,16%
	Čačanska banka a.d. Čačak	28,49%	3,27%	31,76%
Banke u kojima je Republika Srbija manjiski akcionar	JUBMES banka a.d. Beograd	19,78%	8,33%	28,11%

* * učešće Republike Srbije iznosi 69,56%, učešće JP PTT saobraćaja «Srbija» iznosi 24,27%, dok je učešće Fonda za PIO 2,48%, što je ukupno 96,31%

Извор: (www.aod.rs, јун 2017.)

Како у Србији послује 29 банака, а пет наведених банака послују са домаћим капиталом и у већинском су власништву државе, 4 банке су у већинском власништву домаћих правних и физичких лица а остале банке 20 њих су у већинском власништву страних акционара (www.nbs.rs, децембар 2014.), и свака од наведених банака је чланица групе матичних земаља банка са својим пословницама широм света. Када је реч о тржишном учешћу банака у Србији према висини тржишног учешћа банке се могу представити следећи графиконом.

Графикон 1: Преглед тржишног учешћа банака

Извор: НБС

Банкарски сектор Србије у значајној мери фрагментисан што се огледа и у чињеници да чак 15 банака у Србији има тржишно учешће мање од 2 %. На крају првог квартала 2017. године само један банка има тржишно учешће веће од 10 % а то банка Intesa, а након ње су Комерсијална банка и Reiffesen банка са мање од 10 % тржишног учешћа (www.nbs.rs, јун 2017.). Српски банкарски сектор је мање развијен него у земљама региона али управо из тог разлога има већи потенцијал за раст.

Приказ светских банака

Светско глобално банкарско тржиште карактерише: екстериторијалност и наднационалност; мултинационални експерти и стандардизовани мултинационални производи и услуге као и стратегија; дигитално и умрежено пословање; међународно образовање експерата; доминација етике и етичких вредности као и организацијом глобализованог тржишта (Хаџић, 2010. стр 39.). Глобализацијом се постиже неколико циљева (Ђурић, 1999.): пораст капитала и потенцијала банака, смањење трошкова пословања, пласирање нових банкарских производа и услуга, снажнији маркетинг наступ, и снажан улазак на подручје пружања услуга масовно уз коришћење електронског медија E-banking и E-commerce. У наредном делу рада представићемо светски банкарски сектор, са освртом на ранг листу топ 5 банака у свету.

Приказ 3: *Највеће Светске банке у 2016 години*

Bank Name	Latest FYE	Tier 1 Capital	Total Assets	Pre-Tax Profits	
<u>ICBC</u>	31-Dec-16	\$281,262 mn	\$3,472,988 mn	\$52,270 mn	▶
<u>China Construction Bank</u>	31-Dec-16	\$225,838 mn	\$3,016,360 mn	\$42,476 mn	▶
<u>JP Morgan Chase & Co</u>	31-Dec-16	\$208,112 mn	\$2,490,972 mn	\$34,552 mn	▶
<u>Bank of China</u>	31-Dec-16	\$199,189 mn	\$2,611,351 mn	\$32,002 mn	▶
<u>Bank of America</u>	31-Dec-16	\$190,315 mn	\$2,189,266 mn	\$25,153 mn	▶

Извор: *The Banker, The World biggest banks, јул 2017* (www.thebanker.com)

Анализом слике 3 можемо уочити првих пет банака на светском тржишту у 2016 години према капиталу, профиту, и осталим параметрима. Из наведеног се види да прва два места заузимају банке из Кине. Ако се даље анализирају подаци из наредне слике се може видети да су према капиталу банке сврстане од шестог до десетог ранга на следећи начин: CitiGroup Америка, Bank of China, Wells Fargo & Co Америка, Agricultural bank of China и Mitsubishi UFJ Group Japan, а такође може се сагледати који им је био ранг предходне године.

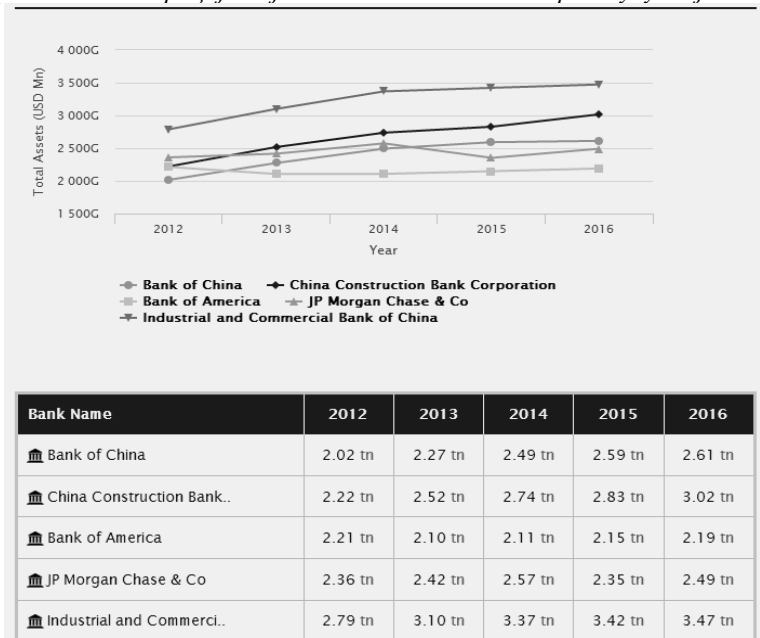
Приказ 4. Највећих светских банака према рангу- капиталу/предходни ранг

	Rank		Bank Name	Year End	Country	Tier 1 Capital		Pre-Tax Profits		Total Assets		
	Current	Previous				\$ Mn	% Ch	\$ Mn	Rank	% Ch	\$ Mn	Rank
☑	1	1	ICBC	31-Dec-2016	China	281,261.87	2.49	52,270.36	1	-6.61	3,472,987.77	1
☑	2	2	China Construction Bank	31-Dec-2016	China	225,838.13	2.65	42,476.26	2	-7.65	3,016,360.43	2
☑	3	3	JP Morgan Chase & Co	31-Dec-2016	US	208,112.00	3.81	34,552.00	3	12.16	2,490,972.00	6
☑	4	4	Bank of China	31-Dec-2016	China	199,189.06	0.57	32,001.73	6	-10.31	2,611,350.94	5
☑	5	6	Bank of America	31-Dec-2016	US	190,315.00	5.28	25,153.00	7	13.56	2,189,266.00	8
☑	6	5	Agricultural Bank of China	31-Dec-2016	China	188,623.60	1.63	32,607.77	4	-8.33	2,815,836.12	3
☑	7	7	Citigroup	31-Dec-2016	US	178,387.00	1.11	21,398.00	8	-13.72	1,792,077.00	12
☑	8	8	Wells Fargo & Co	31-Dec-2016	US	171,364.00	4.12	32,120.00	5	-4.52	1,930,115.00	10
☑	9	9	HSBC Holdings	31-Dec-2016	UK	138,022.00	-9.97	7,112.00	31	-62.3	2,374,986.00	7
☑	10	10	Mitsubishi UFJ Financial Group	31-Mar-2017	Japan	135,943.69	3.18	11,630.77	12	-12.6	2,706,804.40	4

Izvor: *The Banker, The World biggest banks, јул 2017 (www.thebanker.com)*

Разлог оваквих података је чињеница да су се последњих година дешавале велике промене на територији Кине које су утицале на пословни успех ових банака. А наредних година се сличан процес одвија и у земљама попут Кореје и Тајвана па се очекују слични резултати и у банкама наведених земаља. Податак који илуструје величину највеће светске банке је актива, које је око 45 пута већа од укупне активе свих банака у Србији.

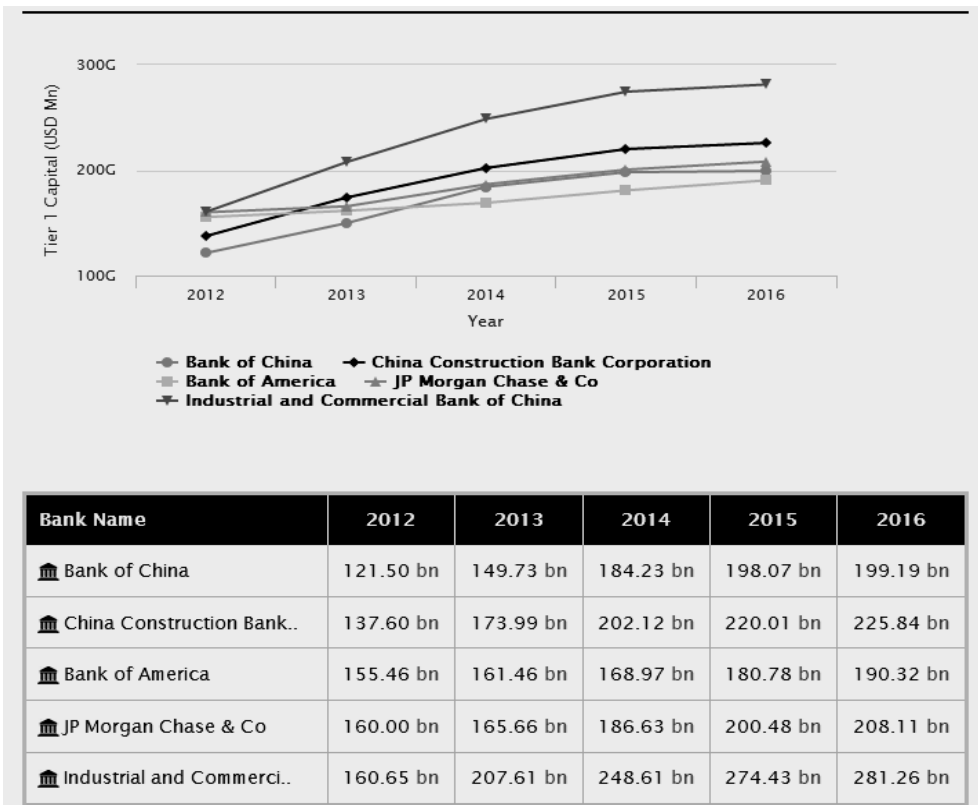
Приказ 5: Компарација највећих светских банака према укупној активи;

Izvor: *The Banker, The World biggest banks, јул 2017 (www.thebanker.com)*

Анализом података може се закључити да највећу укупну активу 2016 године има Кинеска банка (Industrial & Commercial Bank of China), која има константан раст од 2009 до 2016 године и износи 3,47 трилиона УСД. Такође и осталих пет банка имају константан раст током наведених година сем Америчке банке која је 2013 године забележила пад укупне активе.

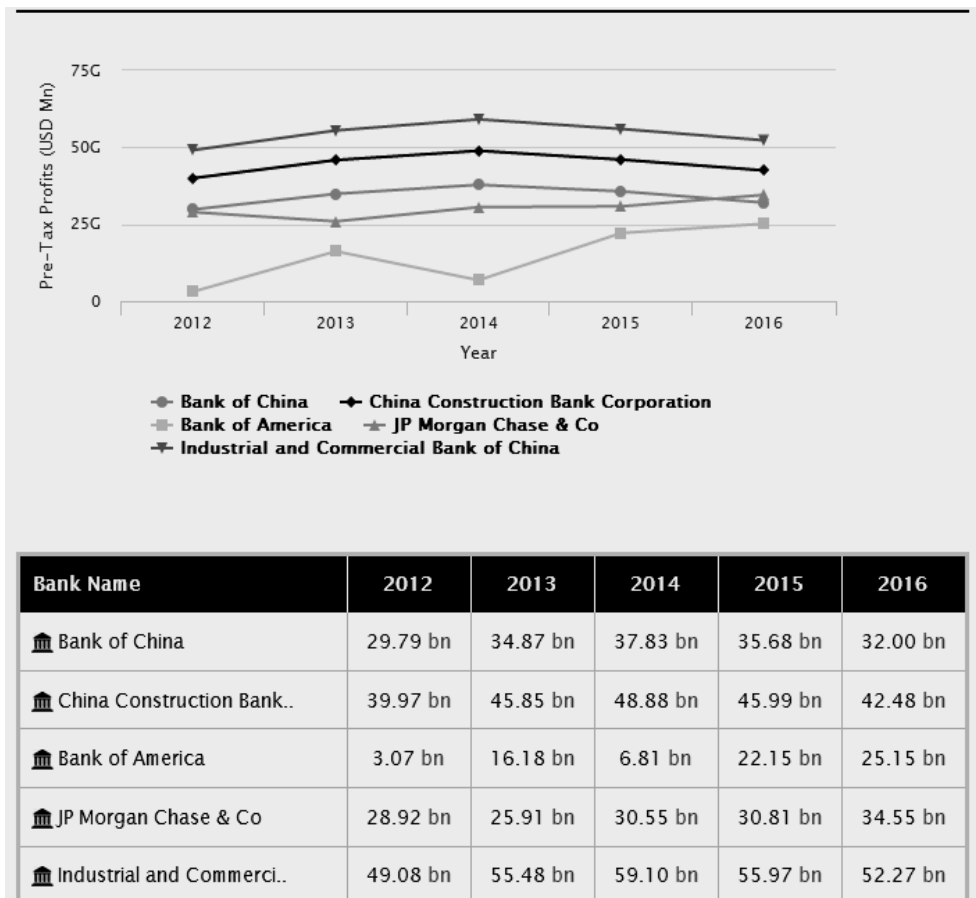
Приказ 6: Компарација највећих светских банака према капиталу;

Извор: *The Banker, The World biggest banks, јул 2017 (www.thebanker.com)*

Анализом приказаних података може се видети да је у 2016 години према висини капитала такође највећа Кинеска банка. Она има кумулативан раст капитала из године у годину и 2016 године износи 281,26 бил УСД. И остале наведене банке које се пореде и које спадају у 5 највећих банака на свету такође имају константан раст капитала у току наведених година од 2012-2016 године.

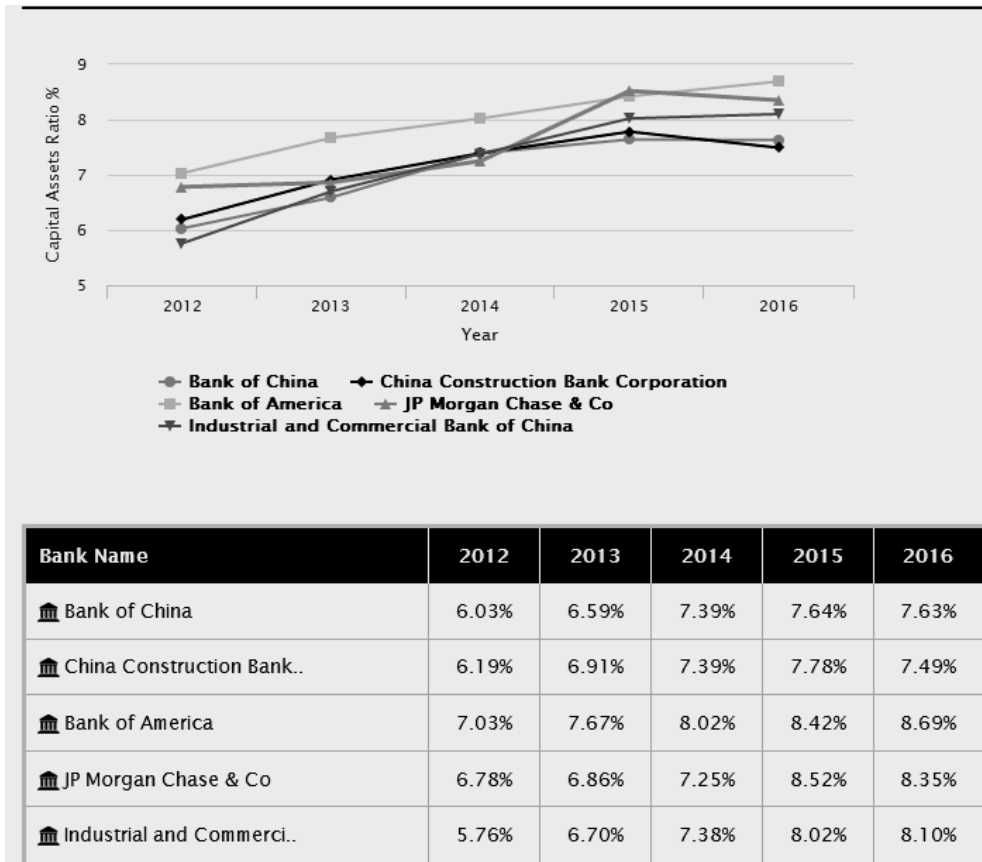
Приказ 7: Компарација највећих светских банака према добити пре опорезивања

Izvor: *The Banker, The World biggest banks, јул 2017 (www.thebanker.com)*

Уколико анализирамо добит пре опорезивања невадених пет највећих банака света, јасно се види да и у овом сегменту издваја Кинеска комерцијална банка са највећом добити од 52,27 бил УСД, а да Америчка банка послује са добити од 25,15 бил УСД. Међутим и добит Америчке банке није занемарљива с обзиром да се Америчка банка налази у рангирању банака на четвртном месту од 50 топ светских банка.

Приказ 8: *Компарација највећих светских банака према односу капитала у укупној активи*

Izvor: *The Banker, The World biggest banks, јул 2017 (www.thebanker.com)*

Анализом приказаних података може се видети да је у 2016 години према односу капитала у укупној активи је за разлику од предходних приказа највећа Bank of America. Она има кумулативан раст капитала из године у годину и 2016 године износи 8,69% И остале наведене банке које се пореде и које спадају у 5 највећих банака на свету такође имају константан раст односа капиталне имовине у току наведених година од 2012-2016 године.

Закључна разматрања

Глобализација је недвосмислено светски феномен и изазива значајне промене у читавом свету. Раст и развитак међународног банкарства значајно је подпомогнут развојем технологије, либерализацијом финансијског система развијених земаља као и убрзаним развојем међународних финансијских

трансакција. Глобализација представља могућност отварања националне економије и њену интеграцију са светском нивоу, пре чему се уклањају многе економске и финансијске баријере. Уједно она представља и ослобађање снага конкурентских банака при промовисању своје ефикасности и предности производа и услуга.

Технолошки развој заједно са глобализацијом пружа шансе за бољи и бржи економски и финансијски развој. Улазак страних банака у Србију доноси како позитивне тако и негативне ефекте. Када је реч о позитивним ефектима можемо говорити о ширењу пословања банака, ширење мреже и ширењу клијентске базе. Проблеми са којима се могу суочити банке су присуство системског ризика у пословању. Процес уласка банка на тржиште Србије присутан је задњих година када су иностране банке почеле куповину домаћих банка, а то такође доноси одређене негативне ефекте који се огледају у непостојању алтернативних извора финансирања. Под утицајем глобалног повезивања различитих финансијских тржишта, техника, знања и регулације ствара се глобално финансијско тржиште које нуди бројне могућности.

Међутим веома је погрешно разликовати банке по томе јесу ли оне у домаћем или страном власништву. Мишљење аутора је да их треба разликовати по томе да ли су оне снажне и стабилне, јер су финансијске институције кључ макро и мико економске стабилности без обзира да ли су оне у домаћем или страном власништву. Глобализација банкарског сектора је недвосмислено потребна, посебно када је реч о напредној технологији и позитивним ефектима које носи иста. Смер у коме би се глобализација банкарског сектора мога у будућности кретати је управо у развоју технологије, извршења трансакција и повезивању међубанкарског тржишта свих земаља света. Веома је вероватно да ће се једног дана банкарски систем интегрисати у једно и да више неће постављати питање у којој земљи клијент има отворен рачун. Да би се то десило проћи ће још много година, а за то време потребно је радити на либерализацији банкарских прописа неких земаља и дерегулацији финансијског тржишта. Међутим док се то не деси у глобализацију банкарског сектора мора се улазити са великом дозом опреза због ризика коју она носи.

Литература:

1. Atlagić, M., & Macura, M. (2011.). Savremeni trendovi u procesu globalizacije. *Ekonomska nauka u funkciji kreiranja novog poslovnog ambijenta* (str. 304-330). Priština: Ekonomski fakultet.
2. Đurić, D. (1999.). *Bankarska institucija i finansijska tržišta*. Beograd: Finansijska Tržišta SES-SECG.
3. Focarelli, D., & Pozzolo, A. (2001.). The patterns of cross-border bank mergers and shareholding in OECD countries. *Journal of Banking & Finance*, Vol25 issue 12.
4. Friedman, T. (2004.). *The Third Great Era of Globalization*. *Internacional Herald Tribune*.
5. Gračanac, A. (2008.). *Globalno bankarstvo*. Novi Sad: FABUS.
6. Hadžić, M. (2010.). *Bankarstvo*. Beograd: Singidunum.

7. Hass, R., & Lelyveld, I. (2003.). Foreign banks and credit stability in Central and Eastern Europe: Friend of Foes. (str. MEB Series). Research Supervisor No58.
8. Komazec, S. (1999.). Bankarski menadžment. Beograd: Ekonomski fakultet.
9. Kovačević, M. (2003.). Izazovi Globalizacije. Časopis "Ekonomске Teme", broj 2.
10. Madura, J. (2001.). International markets and institutions, Commercial bank operations.
11. Mašić, S. (2011.). Merdžeri i akvizicije kao strategija prekograničnog rasta evropskih banaka. Priština: Zbornik radova Ekonomskog fakulteta.
12. Mešić, D. (2006.). Ulazak stranih banaka u zemlje u tranziciji. Bankarstvo vol 35., 48-58.
13. Ristić, Ž., & Komazec, S. (2011., str 515.). Monetarna ekonomija i bankarski menadžment. Beograd: Etno Stil.
14. Rose, P., & Hudgins, S. (2007.). Bankarski menadžment i finansijske usluge. Beograd: Data Status.
15. Savremena Administracija, E. E. (1984). Tom dva. Beograd.
16. Stojanović, Z., & Petrović, D. (2012.). Globalizacija i tehnološki razvoj-mogućnosti i izazovi. Beograd: Naučni rad.
17. Štiglic, J. (2002.). Protivrečnosti globalizacije. Socijalana misao, 84-91.
18. www.aod.rs. (јун-јул 2017)
19. www.economy.rs.
20. www.kamatica.com. (август 2017)
21. www.nbs.rs. (јул-август 2017)
22. www.thebanker.com. (јул 2017.)
23. <https://www.thebankerdatabase.com/> (jul 2017)

THE GLOBALIZATION IN THE BANKING SECTOR

Summary: The aim of this paper is to examine the impact of globalization on the banking sector in serbia and the world bank. And to show how the process of globalization affects the unfolding on modern techniques and technologies in banks. To describe the positive and negative effects of globalization on the banking sector and e-technology as a modern marketing tools and to understand whether and to what extent it contributes to the banking business and to what extent participate in the recognition banks. At the present time banking is affected by political, demographic, technological and other changes. Therefore, today the banks operate in a completely new and modern way. Development of the internet leads to the bank today available to clients at any place, and also changed the communication between the bank-client. All this is the result of the globalization of banks. The purpose of the research is to answer questions about the direction the bank wants to go, and who are positive and negative trends of global banks and e-technology both at home and abroad. The methods used are research and presentation of a bank in serbia and abroad.

Key words: marketing, e-technology, bank, globalization